

HAJDUFÖLD

ELŐFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra 60 K Félévre 340 K
 Negyedév. e. 170 K Egész évre 660 K
EGYES PÉLDÁNY ÁRA: 3 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlóssy Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 DEBRECEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM.
 INTERURBAN TELEFON: 3-43. SZÁM.

A Liga vezetői Debrecenben

Nem régen történt, hogy fővárosunk egy előkelő körében arról folyt a vita, mire is volna leginkább szüksége ennek a szerencsétlen országnak, hogy ezer bajából kigyógyulhasson?

Csak természetes, hogy kiki véralakához, erkölcsi hajlamaihoz képest hol szellemi, hol anyagi tulajdonságokat emlegetett, mint a resurreció mulhatatlan feltételeit. Volt aki az „összetartás“-ban, volt aki a „kítartás“-ban látta az ország hajójának mentőhorgonyát.

Volt, aki csak külföldi szövetségben, volt aki nemzetközi kölcsönben látta a felélesztő csodaszert.

Egy öreg ur volt csupán, ki állandóan hallgatott. Pedig az ő véleményét szerette volna hallani a társaság.

Politikai multjánál fogva a legilletékesebb volt nyilatkozni e kérdésben. „Átýám — szólj már hozzá a kérdéshez“ — nógatták a fiatalabbak.

„Hát ha már mindenképpen az én véleményemre vagytok kíváncsiak, — íme itt van, megmondom:

— Hogy Magyarország újból föltámadhasson, egyre van szüksége: **önzetlen emberekre. Szólt és elhagyta a szobát.**

Ez az eszmecsere jut most eszembe, mikor tollam a tintába mártom, hogy Wolff Károlyt és illusztris társait mint városunk vendégeit a legmelegebben üdvözöljem.

Ha valamely tisztikar névsorát olvassuk, a legkritikább eset, hogy egy-két névnel legalább is egy kisdéd ránc, egy futó felhő a homlokokon ne jelezzen bizonyos kellemetlen reminiscenciákat.

Hosszu idő óta most először éreztem mindennek teljes hiányát, zavartalan örömet és meleg szeretetet, mikor a Liga lejövendő vezetőinek névsorát olvastam.

Isten hozta őket!

* * *

Debrecen város hazafias érzésű keresztyén közönsége a legnagyobb örömmel várja és meleg szeretettel fogadja azokat, akik nemcsak vendégeink, ha nem régi ismerőseink és jó barátaink s akik épen azért bizonyára azzal az érzéssel jönnek közénk, hogy ide hazatértek.

Debrecenről a magukat „emigránsok“-nak nevező hazaárulók, szökött tintazsidók már akkor megírták a maguk tolvajnyelvén szerkesztett bécsi újságjukban, hogy: „Debrecen valóban szép ígérlet“, — amikor lelkiismeretlen emberek itt a keresztyén felekezetek közti békét, egyetértést, testvéri szeretetet már sikerrel kezdték megzavarni s közójük a viszálynak, gyűlölködésnek, féltékenységnek, visszavonásnak mérges magvait elhinteni.

A legutóbbi képviselőválasztás megdöbbentő eredményét is olybá tekintették ezek, mint a „valóban szép ígérlet“ beteljesülését. A sanyaru helyzetében méltán elégedetlen munkások és tisztviselők között kész, megmunkált talajra lettek azok az izgató eszmék, amelyek, ha a lelkeket megfertőzik, ismét a forradalmak forgatagába, minden rend felháborítására, az újabb megszállás megalázásaihoz és még alaposabb kirablás keserveihez vezetnek a nemzetet és ellenségeinknek ürügyet szolgáltatnának a végleges felosztás követelésére.

Ezeknek a szenvedő tömegeknek sorsa javítására kell a lehetőség szerint mindent elkövetni. Ez a programja a kormányoknak és

ez a vezérlő gondolata a kormányt támogató hatalmas tábornak, melynek legkiválóbb vezetőit ezért üdvözöljük lelkesen mindazoknak nevében, akik ama „szép ígérletet“ sohasem fogjuk beváltani.

A Ker. Nemzeti Liga közgyűlése alkalmából érkező illusztris vendégeket a választmány reggel 9 órakor fogadja a vasuti állomás I. osztályu várótermében. Dél előtt fél tíz órakor az Apollo mozgószínházat mutatják be a

vendégeknek, ahol tiszteletükre diszeloadás lesz.

A közgyűlés pont 11 órakor veszi kezdetét a vármegyeház dísztermében dr Haendel Vilmos elnöki megnyitójával. A közgyűlési tárgyak elintézése után, mely egy fél órát vesz igénybe, felszólal Wolff Károly, Raffay Sándor püspök, Tomcsányi Vilmos Pál s az érkező vendégek közül még többen.

Délután fél két órakor társas ebéd a vasuti állomásnál. Egy teríték ára 140 korona.

Petició Jánosi Zoltán mandátuma ellen

Már több képviselő megválasztása ellen érkezett be petició a nemzetgyűléshez. Debrecen III. kerületének választópolgársága is élni fog megtámadási jogával. A petíciót ötszáz kerületbeli választónak van joga beadni. Erre nézve a határidő a hónap utolsó napja. A mandátum megsemmisítését kérő ívet a városházán, a polgármesteri titkár szobájában vagy az ívtartóknál lehet aláírni.

A nagy nyilvánosságot nem értesítették kellőleg a mozgalomról. Részben ennek tulajdonítható, hogy dacára annak, hogy jóformán **itt van immár az utolsó óra**, még most sincs meg a kellő számú aláírás!

A debreceni III. kerületbeli polgárság másodszer is szépen fog levizsgázni: hazafias érzéséről és polgári öntudatáról újra szégyenletes szegénységi bizonyítványt fog kiállítani, ha a választás dicstelen eredményére még azzal is rádupláz, hogy nemtörődőséggel, közönyével, nemzeti érzésének elhalványulásával

lehetővé teszi, hogy a törvényhozásban olyan ember képviselje, akit hazafiatlan magatartása miatt erre törvényes felsőbbbsége érdemtelenné talált.

Érdokelt oldalról azzal az alaptalan hireszteléssel riasztják vissza a választókat, hogy az aláíró nagy költség megfizetésére kötelezi el magát. Ebből semmi sem igaz. A szükséges pénz együtt van. **Az aláírásból nem származik az aláíróra nézve.** Egyes ellenzéki választókat pedig az tart vissza az aláírástól, mert elhitették velük, hogy ha a Jánosi mandátumát megsemmisítik, az esetben már a megsemmisítés folytán a kormányparti volt ellenjelöltje lesz a képviselő. Ez sem igaz. **Megsemmisítés esetén új választást kell kiírni.** Épen azért a petíciót kérő ívet **alá kell írni minden polgári öntudatos választónak, akár kormányparti, akár ellenzéki!**

A szociáldemokraták deklarációja

Budapest, június 28. Gaál Gaszton elnök pontban tíz órakor nyitotta meg a nemzetgyűlés mai ülését. Jelenti, hogy újabban a következő képviselők mandátuma ellen adtak be petíciót: Knaller Gyula (soroksári), Kaas Albert (gödöllői), Herczeg Béla (kunhegyesi), Fáy Gyula (feledi), Mirbach Antal (mohácsi) Szabó Sándor (tiszalöki) és Erödi-Harrach Béla (szalárdi) mandátuma ellen.

Ezután Ivády Béla betérjesztette a pénzügyi bizottság jelentését az **indemntási törvényjavaslatra vonatkozólag.** A Ház a javaslat tárgyalására kimondta a sürgősséget.

Az elnök jelenti, hogy Peidl Gyula napirendelőtti felszólalásra kért és kapott engedélyt.

Peidl Gyula: Abból a történelmileg nevezetes alkalomból, hogy a szervezett munkás, ipari és mezőgazdasági munkásság, valamint a haladó polgárság bizalmából szociáldemokrata képviselők első ízben vesznek részt a magyar törvényhozás munkájában, lesz szerencsém partunk elvi deklarációját előterjeszteni.

A nyilatkozat kilenc pontja

Peidl Gyula ezután a következő pontozatokat ismerteti:

1. A parlamenti életben elismerik a többségi elvet, de követelik, hogy a nemzet képviselete mindenkor a legdemokratikusabb alapon: az alkotmányban biztosított általános, egyenlő, titkos, községenkénti, mindkét nembeli lakosságra kiterjedő és 20-ik életével kezdődő választói jog alapján jöjjön létre, minden hatalmi befolyás intézményes kizárásával.

Mint hogy ez a most egybegyűlt nemzet-

gyűlés nem ilyen alapon jött létre, jogszerűségét tagadásba veszik.

Ezután Peidl betérjeszti a szociáldemokrata párt deklarációját.

A deklaráció bevezető soraiban megállapítja, hogy Magyarország dolgozó munkásainak képviselete ezeréves állami lét után először jelenik meg a magyar törvényhozó testületében, hogy az állam alkotmányának kereteiben a többi társadalmi osztályokkal egyenrangú fél gyanánt vegyen részt az államkormányzat munkájában

Elnök: A képviselő ur kritizálhatja a választásokat, mindent, ami az országban történik, azonban a nemzetgyűlés **jogszerűségét kétségbevonni egy képviselőnek sem szabad.** (Helyeslés.)

2. Addig, amíg a mostani nemzetgyűlés helyébe az ország lakosságának igazi akaratát kifejező országgyűlés egybeülhet, a szociáldemokrata párt bizonyos feltételek mellett nem

zárkózik el olyan kormányzati intézkedések jóváhagyásától, amelyek alkalmasak arra, hogy az országban a jogbiztonság, a rend, a béke és a gazdasági élet folyamata biztosítottak és a boldogulás előfeltételei megteremtessenek.

3. Követelni fogják a fokozatos jövedelmi, vagyon és örökösödési adózást. Az adóterhek csökkentését. A fogyasztási adók és a forgalmi adók eltörlését. A megélhetéshez szükséges jövedelem teljes adómentességét. A mai nagybirtokos érdekeket szolgáló kataszteri földadó eltörlését és ahelyett a földbirtok, illetve telekértékadó bevezetését.

4. A belső béke és rend érdekében követelni fogjuk a demokratikus szabadságjogok biztosítását. A numerus clausus megszüntetését. (Nagy zaj a kormánypárton).

A megtorlatlan büncselekmények, ezek között Somogyi Béla szerkesztő, Bacso Béla hírlapíró és Cservenka Mihály párttitkár meggyilkolásának törvényes megtorlását. (Hosszan tartó nagy zaj az egységes párton. Felkiáltások: Hollán Sándor).

Podmaniczky Endre báró: Návay Lajos! Sokorópátkai Szabó István: A pinckia-zások!

Elnök állandóan cseppet.

Peidl Gyula: A kivételes hatalom azonnal való megszüntetését, elsősorban teljes politikai amnesztiát úgy a börtönben sınılódóknak, (Felkiáltások az egységes párton: Kun Bélaék és a bécsi emigránsoknak!), mint a még eljárás alatt levőknek. Az internálás és a rendőri felügyelet teljes megszüntetését, a jogtalanul meghurcoltak rehabilitációját.

5. Ellenezni fogjuk a főrendiház visszaállítását. Az államforma kérdésében ragaszkodunk a népszavazáshoz.

6. Külpolitikai téren elő kívánunk segíteni minden olyan komoly és célszerű törekvést, amely az igazságtalan trianoni békeszerződés revízióját lehetővé teszi, de ellenezni fogunk minden újabb bonyodalmakkal fenyegető, tehát céltalan, kalandos és veszedelmes vállalkozást. (Általános helyeslés.)

7. Követelni fogjuk a legmesszebbmenő szociálpolitikai törvényhozást.

8. Követelni fogjuk a sajtó, az egyesülési, a gyülekezési és a szakszervezeti szabadság törvényes biztosítását, a munkaviszony törvényes rendezését.

9. Követelni fogjuk a földkérdés megoldását, a mai időknek és igényeknek megfelelően.

Felkiáltások a kormánypárton: Ezt nem maguk találták ki! Nyitott ajtót döngöttek!

Peidl Gyula: A szociáldemokrata párt mindig tisztában volt azzal, hogy programja ma a maga egészében nem valósítható meg máról-holnapra. Ebben az őszinte vallomásban benne foglaltatik annak a megállapítása is, hogy azok a vádak, amelyekkel a Magyarországi Szociáldemokrata Pártot illetik, hogy ő csinálta Magyarországon a bolsevizmust...

Felkiáltások: Ez így van! Hát ki csinálta?

Elnök cseppet.

Peidl (folytatja): ...nem egyebek rágalomnál.

Igazságtalan az a vád, hogy a szociáldemokrata párt időzte elő a bolsevizmust. Bocssássák haza azokat, akik kénytelenek voltak hazájukat elhagyni és próbálják meg közös akarattal az ország újjáteremtését a régi, a teljes fejlődés jegyében.

Bánffy Miklós gróf beterjeszti a Duna nemzetközi viszonyának rendezéséről szóló törvényjavaslatot.

Rakovszky Iván és Friedrich visszautasítják a vádakot

Az elnök napirendi indítványa után Rakovszky Iván belügyminiszter válaszol Bénérd Ágoston interpellációjára. Előbb azonban röviden kitér Peidl beszédére és annak két kijelentését cáfolja meg. Peidl beszédében azt mondotta, hogy a szociáldemokrata párt nemcsak állit, hanem bizonyít is, azután másutt azt mondotta, hogy nem lát a képviselők között egyetlen egyet sem, aki a bolsevizmusra fel ne esküdt volna. Peidl ennek bizonyításával adós maradt. A másik kijelentésében azt állítja, hogy a bolsevizmus kitörését a polgári osztály lauhasága idézte elő. Rámutat arra, hogy a

szociáldemokrata párt már a Károlyi-forradalom alatt leszerelte a polgári társadalmat, minek következtében nem léphetett fel intenzívében a bolsevista agitációval szemben. (Nagy zaj, az ellenzék a kisczardapárt felé kiabál.) Elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Az ülés újból való megnyitása után Rakovszky Iván kijelenti, hogy a mostani kormány semmiféle olyan eszközöket nem használ, mint aminőket a bolsevizmus alkalmazott.

Az internálási intézmény jogi szabályokhoz működik. Körülbelül 150-en vannak ma az internáló táborokban.

Bénérd Ágoston interpellációja tekintetében szükségesnek tartja, hogy a törvényhozásszankcióval biztosítsa azoknak megbüntetését, akik megakadályozzák erőszakkal vagy fenyegetéssel bárkinek valamilyen szervezetbe való belépését. Reméli, hogy a szociáldemokrata párt nem viadikálja magának azt a jogot, hogy egyedül ő adhat munkát, sőt inkább segíteni fog az ország közjogainak helyes irányban való gyakorlásában.

A Ház és az interpelláló képviselő a belügyi miniszter választ tudomásul veszik.

Friedrich István reflektálni óhajt Peidl Gyula ama kijelentésére, hogy Budapest polgársága már csak akkor mozdult meg, amikor a románok már Budapesten voltak. Őzökkel paktált az antant és így szöktették ki Önök Kun Bélát. (Nagy éljenzés az egész Házban.) És ugyanazon antant körök akadályozták meg a szegedi nemzeti hadsereg bevonulását.

Peidl Gyula: A belügyminiszter ur azt az állítást adta számba, hogy nem láttam embert, aki a bolsevizmusra fel ne esküdt volna. Én azt mondtam, hogy nem láttam embert, aki szembeszállt volna azzal. Akkor szanáóriumba internáltak egyeseket. (Közbekiáltások: Igen, a Batthyány-pincébe és a Markó-utcába!)

Elnök felszólítja Peidl Gyulát, alkalmazkodjék a házszabályokhoz.

Rakovszky Ivan belügyminiszter Peidl Gyula támadását a leghatározottabban visszautasítja és az ország érdekében arra kéri, hogy az ország belső rendjét veszélyeztető kijelentésektől tartózkodjék.

A munkásbiztosító körül

Szünet után Huszár Károly alelnök újból megnyitja az ülést.

A Ház azután áttér az interpellációkra. Györki Imre a munkásbiztosító pénztár önkormányzatának visszaállítására kéri a népjóléti minisztert. Kérdi, van-e tudomása a miniszternek arról, hogy a munkásbiztosító pénztár tagjai a törvényes köteleességek nem teljesítése miatt egymásközötti mozgalmat indítottak, hogy járulékaikat nem fizetik be a pénztárba. Hajlandó-e a munkásbiztosító pénztár önkormányzatát helyreállítani?

Vass József népjóléti miniszter: Utasítottuk az egyes munkásbiztosító pénztárakat, hogy próbálják meg a szerződést az orvosokkal. Szemközt találtuk magunkat a két orvosszövetséggel. Egyik sem volt hajlandó más szerződésbe beleegyezni, csak abba, hogy az orvosok által ajánlt módon történjék a meg-egyezés.

A betegek kezelése körül baj nincsen, a klinikák orvosai ellátnak az ambuláns betegeket.

Azt látom, hogy az egész munkásbiztosító kérdés és intézmény körül indokolatlan izgalmak mutatkoznak. Én minden tényezőt arra kérek arról a helyről, méltóztassanak a hatóságoknak, a miniszternek módot adni arra, hogy szenvedélytől mentesen találjuk meg ennek a kérdésnek leghelyesebb megoldását. Azt kérdezi a képviselő ur, hajlandó vagyok-e a legsürgősebben visszaállítani az önkormányzatot. Nem vagyok hajlandó. (Élénk éljenzés a Ház minden oldalán.) A szociáldemokrata kiabálnak: Fehér terror! (Oriási zaj.) Én a konkrét kérdésre válaszolok. Azonban szó lehet annak a törvényjavaslatnak megtárgyalásáról, amely fel fogja tártani a munkásbiztosító pénztár önkormányzatának új koncepcióját.

Györki Imre a miniszter választ nem veszi tudomásul. A Ház tudomásul veszi.

Az ülés egyenyed 3 órakor ért véget.

Keszthely és a selyemtenyésztés

Keszthely falai között nemcsak a magyar muzsa talált hajlékot, de nemzetgazdasági előrehaladásunk szövétnekei is itt világlottak. Gróf Festetics György itt csiráztatta a magyar mezőgazdaság alapvető eszméit és az okoszerű gazdálkodással előhívott új nemzeti létünk alapját az első magyar gazdasági iskolának, a Georgikonnak a felállításával sietett lerakni. A m. kir. gazdasági akadémiában nagy a sürgős-forgás, most tartják az évvégi kolokviumokat. Megszemlélésre érdemes új dolog a külső majorban az *akadémia mintaselyemtenyésztése*. A selyemtenyésztő helyiségben 20 széles, nagy rácson selyemhernyókat etetnek. A hosszú nagy helyiségben meglepő a tisztaság és a rend. A szekérszám idehordott friss eperfafelevél illata balszamossa teszik a levegőt.

A világgazdaság tavlatából ugyan még csekély jelentőségű a magyar selyemtenyésztés, ám ha ilyen oktató példát látunk és éppen ott, ahol az ifjú gazdanevezedék, a jövő gazdái nyerik kiképeztetésüket, akkor egy percig sem kételkedhetünk, hogy selyemtenyésztésünk csakhamar olyan fejlődésre tesz szert, aminőre talán soha nem is számítottunk, úgyhogy a körülöttünk lévő ragadozó náci kultúrfeletti kulturfőnyünk e téren is elvitathatlanná válik.

Már a múlt évben is tettek itt az akadémiában kísérletet a selyemtenyésztéssel és amint mondják, meglepő szép eredménnyel. Az idén *olasz módszer* szerint tenyésztettek, vagyis *galyastól adják a hernyóknak a lombot*.

Az akadémia igazgatója a Debrecenben is jól ismert Sztankovics János a mintatenyésztés agilis szervezője és vezetője pedig Németh Béla tanár. Csupa lelkesedés, fáradtságot nem ismerő buzgóság hováti Németh tanár urat és valószínű becélő szeretettel szól az ő hernyócskájáról. A régi Georgikon példájára itt ismét bizonyos utmutatás fényes sugárkévéje világít be a most oly sötét és szomorú magyar éjszakába. Keszthelyre kell zárandokolni annak, aki nemzeti öntudatában és a haza jövőndő nagyságába vetett hitében megerősödni akar.

Elfogták az Augusztaszsanatórium betörőjét

Beszámolt a *Hajdúföld* annak idején arról a vakmerő betörésről, amit Végső Lajos kórházi szolga követett el a közelmúltban az Augusztaszsanatóriumban. Végső egyik éjjel feltörte az orvosi szobába elhelyezett forgópénztárt s a pénzkészletet, körülbelül 80 ezer koronát ellopta. Azután megszökött. A rendőrség akkor elrendelte országos körözését, de az nem vezetett eredményre. A budapesti rendőrség most értesítette a debreceni rendőrséget, hogy Végsőt a napokban elfogták és letartóztatták.

Mint kiderült, Végső szökésekor Budapestre vette útját, de élt a gyanúperrel, hogy a budapesti rendőrséget valószínűleg értesítették a betörésről, s így várni fogja őt az állomáson. Ezért Kőbányán leszállt a vonatról s onnan csak másnap villamoson ment Budapestre. Ott rendkívül költséges életmódot folytatott; drága új ruhákat vett, könnyűvérű női társaságokban mulatott, éjjelezett. Mikor elfogyott a pénz, Egerbe utazott, ahol beállott egy kávéházba kávéfőzőnek. Innen azonban rövidesen megszökött s újra Budapestre ment, ahol állás és pénz nélkül csavargott. Egyik utcai sétája alkalmával egy debreceni vasutas felismerte s rendőrségre juttatta.

Végső eleinte mindent tagadott és Kaszás Imre névre szóló munkakönyvet mutatott fel. A budapesti rendőrség távirati megkeresésére a debreceni rendőrség azonnal válaszolt s felsorolta Végső bűnlajstromát. Mikor ezt elébe tárták, beismerő vallomást tett. Beismerte, hogy szökése alatt három álnévet használt: nevezetesen *Kaszás Imre*, *Koszorus Lajos*, *Virdg Lajos* nevet.

Debrecenből *Gilyassy István* detektív utazott fel Budapestre s hozta le Debrecenbe a betörőt, akit kihallgatása után átkísértek a kir. ügyészségre. Az ellopott pénzből semmi sem maradt meg.

A házbéremelés kérdéséhez

Egyetlen jövedelem, mely egyáltalában nem tart lépést a növekvő drágasággal - Ezért szünetel az építkezés - Idegen kézre jut minden ház

Ahogy Debrecenben, vagy bármely városban végignézzük az utcákat, azonnal szemünkbe ötlök, milyen nyomoruságos külsejük van a házaknak. Legtöbbször lehányta külső vakolatát és kivöröslik csupasz téglája, tetőzete, cserepe hiányos, ablakai töredeztettek, esatornája száz lyukon át esurgatja az esővizet. Egyik másik már dűledezik s valóságos veszélyezteteti a járó-kelőköt, mert minden percben attól kell tartani, hogy összerogy. És mi ennek az oka? Egyszerűen az, hogy a legkisebb igazítás, javítás horribilis összegbe kerül és *költségére nincs fedezet*. A bérlőket védő rendeletek alaposan gondoskodnak róla, hogy a ház ne jövedelmezzen annyit, mint amennyibe csupán rendes fenntartása kerülne.

Mindennek szédületesen felment az ára, felszökött azoknak is, amik az építkezéshez és tatarozáshoz szükségesek. Téglá, cserep, faanyag, mész, festék, üveg, vas ára, munkabér mind-mind százszoros-kétszázszoros, de még ennél is magasabb. Ezzel azonban a bérbéremelés nem tarthat lépést, mert annak *egy felkopott jelszó* utját állja. Kormányintézkedések akadályozzák, hogy a ház is, habár csak megközelítő mértékben is, elérje azt a jövedelmező állapotot, amit elért például a földbirtok, az árúüzlet, a pénzintézet és minden szabad foglalkozás, sőt hogy megközelítse csak azt a csekély emelkedést is, amit a fix javadalmazások elértek.

A jelszó az volt, hogy a lakás az élet fenntartásához eleagedhetetlen, elemi szükséglet. Ennél fogva nem szabad engedni, hogy nyereszkedés tárgya legyen, nem szabad engedni, hogy lelketlen kiuzsorázás, konjunktúra eszközévé váljon. Ezt a jelszót felkapták. A béreket nem engedték emelni s még ma is ott vagyunk, hogy kisebb lakásoknál a régi bér kétszeresét, nagyobbaknál és üzlethelyiségeknél a bíróság előtti elkeseredett harc után 3-4-szeresét éri el a háztulajdonos. Kérdjük teljes tárgyilagossággal, hogy vajjon *csupán a lakás nélkülözhetetlen, elemi szükséglet?* Vajjon nem az-é a kenyér, a hus, a ruha, a lábbeli, a fűtőanyag is?

De bizonyára igen. Sőt még inkább nélkülözhetetlen. Nem arra célozunk, hogy lakás nélkül (pl. nyáron) hosszabb ideig ellehetünk, mint evés nélkül, hanem csak arra mutatunk rá, hogy lakásigényünket sokkal nagyobb mértékben képesek vagyunk lejjebb szállítani, mint az élelemre való igényt. Abban a három-négy szobában, amit a régi jó időben egy személy foglalt el, nagyon jól megférhet akár egy hat-hét tagú család is, ha a szükség úgy hozza, de már a test élelmelési szükségletét nem lehet a normálisnak egyhatod részére leszállítani. Nyilvánvaló tehát, hogy **az élelmiszerek még inkább tekinthetők elemi életszükségleti cikkeknek, mint a lakás.**

És vajjon ezek árának is megkötötték-e az emelését? Nem kell bizonyítani, hogy: *nem*. Hiszen a kenyeret adó buza ára 20 korona helyett 4000 koronán fejtül van, és a békebeli árak ugyancsak legalább kétszázszorosát érte el a marha, sertés, zöldség, gyümölcs, cukor, szesz, ruha, cipő és tüzelő. Egytől-egyig elemi szükségleti cikkek.

Nem akarunk fontoskodva aprólékos részletekbe mélyedni. Inkább nagy vonásokban, de gyakorlati oldaláról nézzük a helyzetet, hogy megvilágítsuk a mai állapot tarthatatlan és túrhetetlen igazságtalanságait. Vegyünk fel egy olyan példát, amilyent Debrecenben is számtalant találhatunk. Egy munkában elfáradt házaspár egész életen át gyűjtött kis tőkéjén a békevilágban házat vett vagy épített, melynek — mondjuk — 6000 korona bérbéremelése biztosította nyugodt, gondtalan megélhetését. A munkaképtelenné vált öregek lakókat tartottak, szoba-konyhás lakásokban; a lakók közt az előkelőséget az a rövidáru kereskedő képviselte, aki négy szobában helyezkedett el családjával. Tiltó rendeletek folytán éveken át egyetlen fillérrel sem emelhetők a lakbért, míg alig egy évvel ezelőtti rendelet intézkedett róla, hogy 35, majd ismét 60 százalékkal maga-

sabbra „srófolhatták“ a lakás árát. Ma tehát van a házból kerekén 12000 korona jövedelmük s ennek körülbelül a felét elviszi a kincstár, a községi pótdadó, egyházi, utadó, országos betegápolási adó stb. Nem kell bővebben esetenként és bizonyítani, hogy ez a pár öregember, akinek a háború felidézésében semmi része nem volt, aki azért és rettentő következményeiért felelősséggel nem tartható, aki abból semmi hasznát nem húzta, csakis kárát látta, a maga 6000 korona évi jövedelmével ma a *legtöbbször nagyobb nyomorban sanyálódnak*.

S most nézzük meg a lakókat. Kezdjük a ház arisztokratáit: Révai Soma uron. A Piacon van a vásznon- és divatáru üzlete, nem is igen imponáns, de köztudomásu, hogy valóságos aranybánya, sok-sok milliót forgat meg és évi tiszta jövedelmét legalább két millióra lehet tenni. Fizetett a négy szobás lakásért eredetileg 1600 koronát, most pedig a „kegyetlen“ felemelés után 3200 koronát. Fizetett tehát bérben ezelőtt mintegy 300 darab férfit, ma pedig, a felemelés után, 3 darabot, vagyis épen *századrésznnyit*. A másik lakó szabómester. Lakbéré 800 koronáról 1600-ra emelkedett. *Fizetett békebeli tiz teljes öltözet ruhát, ma fizet egy olcsóbb minőségű mellényt*. A harmadik lakónak fűszer- és élelmiszerüzlete van. Régi lakbéré 400 korona volt, a mai 800 korona. Más szóval: *ezelőtt fizetett 450 kiló cukrot, ma fizet 4 kilót*. Egy másik lakó földbérlet. Ma a 400 korona régi lakbér helyett 800-at fizet, vagyis *20 mázsa buza helyett fizet ma mint „felemelt“ lakbért: 20 kiló búzát*.

Mind ezeknek elmondására alkalmul szolgál a budapesti háztulajdonosok mozgalma, mely a békebeli lakbéréknél 50-szeresére való emelhetőség, a boltbérre pedig a szabad egyezkedés kimondását kívánja. Budapest kereskedői és iparosai egyértelműleg a legélesebben foglalkoznak állást e „*merénylet*“ terve ellen. Szemforgatva hivatkoznak rá, hogy ez az emelés ismét nagy szökéssel lendítene feljebb az árakat és még elviselhetetlenebbé tenné a drágaságot. Tüntetőleg lehúzták két órára a boltok redőnyeit és sajtójukban, nagygyűlésen, szenvedelmes hangú beszédekben tiltakoztak a nagyarányú béremelés ellen. Egyes hangok „ingyen-élőknek“ titulálták házigazdáikat, a házbéremelést pedig „munka nélküli keresetnek“. De hiszen, mondjuk mi, akkor ingyenélők és munka nélküli keresetet élvezők azok is, akik földjüket haszonbérbe adják. A különbség mindössze az, hogy ezek jobban járnak, mert a régi árendának pénzben *kétszázszorosát* kapják. És ingyenélők a részvényesek, akik a „nehéz ipar“ részvények kuponjait vagdalják.

Igazat kell adnunk annak a feltevésnek, hogy a házbérek nagymérvű emelése kétségtelesen hozzájárulna a drágaság újabb emelkedéséhez. De meg kell itt kérdenünk, *összeegyeztethető-e a legelemibb igazsággal az, hogy annak a példaképpen felhozott elaggott házaspárnak szélső nyomorba taszítása árán Révai Soma ur jóformán ingyen terpeszkedjen négy szobás lakásában?* Egy egész esztendőre anyi lakbért fizessen, amennyit mint rebachot egy nap alatt könnyen zsebre vig? Igazságos és méltányos dolog-e ezt a konjunktúra kíméletlen kihasználása folytán sokszoros milliómossa lett kereskedőt hatalmi szóval védelembe venni annak a „kizsákmányolása“ ellen, akinek összes megélhetési forrása kimerül avval, amit házbér fejében kezébe kap?

Kétségtelen dolog, hogy sokkal népszerűbb bármely téren mutatkozó áremelési törekvésnek ellene szólni, mint védelembe venni. De furcsa dolog, hogy a derék kereskedő és iparos uraknak nem jut eszükbe, hogy az életigények leszállítását ne csupán attól a házbéremelésből élőtől kívánják meg, hanem kezdjék önmagukon. Hiszen százával röpti a világmotoros autó a Stefánia-uton azokat a Révai Somákat és mogyorónyi brillians kövel teleaggatott asszonyaikat, akik a háborús konjunktúrát megelőző (majdnem azt mondtam: történelem előtti) időben legfeljebb villanyoson repültek, egyik a Teleki-térre, a másik a vá-

sárcsarnokba. Tragikomikus ellentét mutatkozik abban, hogy aki egy kegyetlenül igazságtalan kormányrendelet védelme alatt *mindössze 3200 koronát fizet négyszobás lakásáért egész évre*, ugyanaz a Révai Soma képes *100-120 ezer koronát „spendirozni“ arra, hogy három hónapos szezonon öt két-három szobás villát béreljen valahol a Balaton mellett*. Igazságos dolog-e az, hogy még annak a tisztviselőnek is sokkal inkább arányban áll felémelt fizetése és természetbeli járandósága a rettentően megnövekedett árakkal, aki pedig igazán elszomorító áldozata a mai időknek?

Miért *egyedül es kizárólag csak a háztulajdonos* hozzon áldozatot és rövidüljön meg és nyomorogjon, csak azért, hogy valamiképpen néhány ezer koronával kevesebb ne legyen a Révai Somák milliós jövedelme?

Azt mondják a háztulajdonos jogos panaszára, hogy: ha nem tud megélni a háza bérbéremeléséből, hát akkor *adja el a házat*; nagy ára van most, a vételárösszeg kamatjából megélhet. Erre azt feleljük, hogy először is *nem igaz, hogy nagy dra van a háznak*. Aki figyelemmel kíséri az újabb idők házforgalmát, az tudhatja, hogy — eltekintve azoktól a kis családi háztól, amelyekben azonnal elfoglalható lakást is kap a vevő — a mai házak a békebeli árak legfeljebb 40-50-szeresét érik el; igen nagy házaknál pedig, amelyek kiskásokra vannak építve, ennél is jóval alacsonyabbat. Ha csupán a számokat nézzük, akkor nem nyerünk tiszta képet a békebeli és a mai házak összehasonlítása terén. Igaz ugyan, hogy az a ház, amely békeidőben 100 ezer koronába került, annak ára ma körülbelül 2-3 millió korona, de — ismételjük — az eladással elért „nyereség“ csak látszólagos, hiszen a *békeidő befektetett 100 ezer koronának a vásárló ereje sokkal nagyobb volt, mint ma 3 milliónak*. Azon a 100 ezer koronán 120-150 katasztrális hold szántóföldet vehettem, ma pedig legfeljebb 30-40 holdat, Buzát ötezer mázsát kaptam 100,000 koronáért, míg ma a 3 millióért mindössze 750 mázsát, Ruhában: 100 ezer koronáért 1200 öltönyt, a mai 3 millióért pedig mindössze 150-et és így tovább, végig mehetünk minden elképzelhető árun.

Megállapíthatjuk tehát, hogy teljesen méltányos, jogos és igazságos, sőt meglepően szerény a háztulajdonosok kívánsága, mely a lakások bérének a békebelihez viszonyítva mindössze ötvényszeresre való emelésére irányul.

Addig, amíg a házak méltányos jövedelmezősége biztosítva nincsen, nem is várható az építkezések megindulása, már pedig a nélkül nem lehet a lakásinségen gyökeresen segíteni. Idegenkedünk a kommunizmus mindenféle megnyilvánulásától és nem vagyunk hajlandók a magántulajdon olyan nagymérvű korlátozását helyesnek elfogadni, amilyen ma a házak, lakások, üzlethelyiségek tekintetében indokolatlanul, egzisztenciák tönkretételével fennáll.

Még csak egy kérdés az, amivel röviden foglalkoznunk kell. Bizonyára feltűnő, hogy Budapesten az a kereskedőosztály tiltakozik a legerélyesebben a béremelés terve ellen, amelyben igen nagy százalékban van képviselve a zsidóság. Közülök sokan maguk is háztulajdonosok. De meg az is tudott dolog, hogy a házaknak napról-napra nagyobb része kerül zsidókézzre, a fővárosban épügy mint a vidéki városokban.

Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy mint minden áremelkedést, úgy ezt is módjuk lenne a vásárlókra áthárítani. Ismerve a zsidóknak saját faji érdekük védelmében kifejtett mindig céltudatos, tervszerű működését, ez előtt a tárgyalt jelenség előtt egy percre értetlenül állunk meg. Ha azonban közelebbről vizsgáljuk a dolgot és kutatjuk, mi lehet a zsidóság számítása, azt hiszem, meglehetően a rejtély kulcsa.

A számítás lehet egyszerűen a következő. Minden eszközzel arra kell törekedni, hogy a házak kellő jövedelmezősége megakadályoztasék. Ennek természetes következménye, hogy a házak aránylag nagyon alacsony színvonalon maradnak, más ingatlan vagy ingó javakhoz képest. Így nagyon sok régi tulajdonos, különösen az, aki kizárólag vagyona jövedelmére van utalva, abba a kényszerhelyzetbe kerül, hogy eladja a házat csak azért, hogy a nevetésesen csekély házbérbéremelés helyett na-

gyobb kamatjövdelemhez jusson. Így a tőkeerős elem aránylag potomáron összevasárolhatja a házak egész sorait. Mikor aztán csaknem minden ház az ő tulajdonába kerül, akkor aztán előáll és talán ugyanazon indokok hangoztatásával, amiket jelen fejtegetésünkben érintettünk, követelni fogja és tüzzel-vassal keresztül viszi a lakás- és boltberek traktatében a szabad forgalomra való visszatérést.

Hanem akkor aztán sirva nézhetjük meg, vagyonunkból kiforgatott magyarok, hány ház lesz még a miénk és milyen béreket fognak fizetni azokért a helyiségekért, amelyek annakelőtte a miénk voltak, de amelyekben egy kiszámított és céltudatosan végrehajtott tervszerint csak mint az idegen jövevénynek óriási bért fizető szellérek maradhatunk meg.

Szükség, hogy elsősorban azok, akik ennek a nagy horderejű ügynek megoldására hivattak, komolyan fontolóra vegyék azokat, amiket az igazság érdekében elmondottunk.

Egységes polgári front

Budapest, június 28. A nemzetgyűlés mai ülésén Peidl Gyula szociáldemokrata képviselő beszéde alatt, de különösen az azt követő személyes felszólalások közben nyilvánvalóvá vált, hogy a keresztény ellenzék sok tekintetben egy uton halad az egységes párttal.

Különösen láthatóvá vált ez Friedrich István beszéde alatt, amikor az egységes pártnak még a legszélsőségesebb szárnya is, mint Gömbös Gyula, Friedrich István beszédének több passzusát erősen helyeselték. Akik figyelemmel kísérték az eseményeket, megállapíthatják, hogy a szociáldemokrata pártnak a parlamentbe való bejövetele óta Friedrich Istvánon, továbbá a párthoz nem tartozó Szilágyi Lajoson, akit pedig a kormánnyal szemben a legélesebb ellenzéki álláspont jellemzett, bizonyos lehangozottság és indulatesökkenés vehető észre.

Erről a politika közelebbi jövőjére talán sorsdöntő jobboldali akcióról Rassai Károly a következőket mondotta:

— Fájdalommal kell konstatálnom, hogy az ellenzék egy részében reakciós tendenciák érvényesülnek.

Kutkafalvy jelöltsége

A magyar-ruthén párt intézőbizottsága ma este ülést tartott, amelyen szóba került, hogy Kutkafalvy Miklóst, a párt elnökét pártközi megegyezés alapján jelölni fogják Nyiregyháza, külpolitikai tekintetek alapján. Szó volt arról is, hogy esetleg a vasvári kerületet kapja meg. A kormány körében az a felfogás alakult ki, hogy a Kutkafalvy irredenta tevékenységét honorálni kell azzal, hogy a nemzetgyűlésbe bejuttatják.

Az ellenzékkel nincs tárgyalás

Hivatalosan jelentik, hogy néhány napilapnak az az állítása, mintha nagyatyádi Szabó István a miniszterséget csak néhány hét tartamára vállalta volna, légből kapott koholmány.

Beavatott helyen közlik, hogy néhány napilapnak az a közleménye, mintha a kormány az ellenzékkel a királykérdésről tárgyalásokat folytatna, valótlan, a kormány e részben az ellenzéknek semmiféle reakciójával nem folytat tárgyalást.

Belitska Sándor honvédelmi miniszter folytatta a pártoknak a katonai helyzet felől való tájékoztatását. Szerdán délelőtt magához kérte a Házba az Andrássy—Friedrich-párt és a Haller-párt kebelébe tartozó, valamint az Apponyi Albert gróf körül csoportosuló pártkivüli ellenzéki képviselőket és behatóan informálta őket, valamennyi katonai kérdés felől. A miniszter előadása után eszmecsere fejlődött ki.

— Szeged a tüzoltóság. Szeged város tanácsa legutóbb 2 millió koronát szavazott meg a szegedi tüzoltóság hiányos felszerelésének pótlására. Az összesen autófeckendőt és tolólétrát szereznek be. A vidéki városok egymásután látják be, hogy az autófeckendő nélkülözhetetlen kelléke a modern tüzoltásnak; legutóbb Debrecen város is elhatározta két autófeckendő megvásárlását.

Nacionalista tüntetések Németországban

Bécs, június 28. (A Hajdúföld bécsi tudósítójától.) Berlinből jelentik: Egész Németországban még Rathenau halála után is érezni lehet annak az elkeseredett gyűlöletnek különböző megnyilvánulási jelét, amit Rathenauval szemben a nacionalista körök éreztek.

Karlsruheban a diákok Rathenau meggyilkolása napján tüntetésszerű összejövetelt rendeztek, melyen a meggyilkolt külügyminiszter politikája ellen élesen kikeltek.

Heidelberg világhírű egyetemén a birodalmi kormány rendeletére a temetés napján nem lett volna szabad előadásokat tartani. Azonban Lenhardt professzor ennek ellenére rendszeresen prelegált, aminek tüntetésszerű jellegét a nacionalista hallgatók felfogták és tömegesen jelentek meg az előadáson.

A munkások körében híre terjedt a csöndes demonstrációnak, mire a munkásság nagy tömegben az egyetem elé vonult, ott megnyitották a vízvezetési csapokat és az egyetem

ablakain vizugarakat löveltek be. A munkások és a kitódult diákság közt összeütközésre került a sor, aminek a rendőrség közbelépése vetett véget.

Bécs, június 28. (A Hajdúföld bécsi tudósítójától.) Darmstadtban ma délután nagy tüntetéssel kapcsolatosan véres verekedésre került a sor. A tüntetők egy csoportja, főleg kommunisták, Koschann és Dingeldey néppárti képviselők lakása elé vonultak, viharosan gyalták őket és egyik képviselő butorait kidobták az utcára.

Dingeldey képviselőt arra kényszerítették, hogy hűséget esküdjék a köztársaságnak és vörös zászlóval maga vezesse a tömeget.

Ez alkalommal a rendőrséggel összeütközésre került a sor és a rendőrség mintegy 200 lövést adott le a tüntetőkre. Sok sebesülés és halálos eset történt, az áldozatok számát eideig nem lehetett pontosan megállapítani.

Megtalálták a merénylők autóját

Berlin, június 28. A rendőrigazgató közli, hogy a berlini rendőrségnek tegnap sikerült kinyomozni és előkeríteni azt az autóbilt, amelyet Rathenau miniszter gyilkosai használtak.

Bécs, június 28. Rathenau utódjául több nevet emlegetnek Berlinben, köztük Rockdorff-Rentzau grófot, aki a háború kitöréséig vezette a birodalom külügyeit, Bernstorff gróf washingtoni volt követet és Neurath jelenlegi római követet. Legtöbb valószínűsége a Rockdorff-Rentzau kombinációnak van.

Budapest, június 28. Bánffy Miklós gróf külügyminiszter Rathenau német külügyminiszter meggyilkolása hírére megleghangu részvét-

táviratot küldött a maga és a magyar kir. kormány nevében Wirth dr. birodalmi kancellárnak. Würtemberg gróf budapesti német követ ma rendkívül megleghangu levélben mondott köszönetet a magyar kormánynak Rathenau dr. meggyilkolása felett érzett részvéte kifejezéséért.

Bécs, június 28. Ma délben az egyetemi aulában a bécsi egyetemi diákság emlékünnepet rendezett a versaillesi szerződés aláírásának évfordulóján, hogy tiltakozzék az ellen. Valamennyi szónok hangoztatta, hogy lehetetlen dolog meg nem engedni az ausztriai németeknek azt, hogy az anyaországhoz csatlakozhassék.

A magyar határok a népszövetség előtt

Bécs, június 28. A „Politisches Korrespondenz” jelenti Genfből: A nagykövetek konferenciája megküldte a népszövetség tanácsának azokat a jelentéseket, melyeket az egyrészt Magyarország másrészt pedig Románia és Jugoszlavia között elvonuló határmegállapítás ügyében kiküldött bizottságok készítettek.

A bizottságok indítatva látják magukat arra, hogy a trianoni szerződésben megállapított határvonalakon több kiigazítást javasoljanak. A trianoni szerződés kísérő levele azt mondja, hogy a magyarországi határmegállapító bizottságok jelentést terjeszthetnek a népszövetség tanácsa elé, ha az a nézetük, hogy a szerződés oly igazságtalanságot teremt, amelynek megszüntetését a közérdek követeli. Ilyen esetben a szövetséges hatalmak hozzájárulnak ahhoz, hogy a népszövetség tanácsa az érdekelt felek egyikének kívánságára a végleges határ barátságos uton való megállapítása céljából szolgálatait felajánlja.

A nagykövetek konferenciája azt kívánja, hogy ezt az ügyet a népszövetség tanácsa legközelebbi ülésének napirendjére tűzzék ki.

Kiutasítják a hágai szovjetdelegációt

Bécs, jun. 28. (A Hajdúföld bécsi tudósítójától.) A hollandi külügyminiszter tudatta az orosz szovjetdelegáció vezetőjével, Litvinovval, hogy amennyiben az oroszok folytatják a hollandi szociálisták és kommunisták között a hágai konferencia útján megkezdett bolsevista agitációt, kénytelen lesz kiutasítani az orosz delegációt Hollandiából.

Páris, jun. 28. Egy német lap nemrégiben cseh-francia szerződésről adott hírt. Ma ezt hivatalosan megcáfolták. A cáfolat szerint a titkos szerződésről szóló hír valótlan, mert a két állam közt csak olyan szerződés van érvényben, melyet minden barátságos állam aláírt. A dementi még inkább megerősíteni látszik a német lap híradásának valóságát.

A városháza új emeletének felépítése

A jog- és pénzügyi bizottság ülése

Debrecen város jog- és pénzügyi bizottsága tegnap délután fél négy órakor dr. Vargha Elemér tanácsnok, tb. főjegyző elnöklése alatt a városháza kistanácstermében ülést tartott.

Az ülés elején napirend előtti felszólalás történt a Csapó- és Hatvan-utcák kövezetének hiányos volta miatt. A bizottság úgy határozott, hogy mivel az említett utcák kövezetjavítási munkálatainak megindítása a tanács hatáskörébe tartozik s ennél fogva ezzel a kérdéssel nem foglalkozhatik.

A t. orvosok és a betegségélyező

A népjóléti és munkaügyi miniszter a városi kerületi tisztviselőket a debreceni betegségélyező pénztárhoz kirendelő határozata tárgyában az egyik bizottsági tag előterjesztést tett s arra kérte a bizottságot, hogy vegye tudomásul a polgármester intézkedését, mely szerint a város a belügyminiszter által jóváhagyott szabályrendeletre hivatkozva megtiltja a tisztviselőknak, hogy a betegségélyező pénztárnál orvosi teendőket végezzenek. Az előadó azt is javasolta, hogy a közgyűlés éljen

panasszal a népjóléti miniszter utasítása ellen a közigazgatási bíróságnál. A bizottság a javaslatot egyhangulag elfogadta.

A számvevőség szervezete

A városi számvevőség átszervezése került ezután tárgyalás alá. Dr. Vass Károly tanácsnok előadta, hogy a városi számvevőség szervezete régi s egyáltalán nem felel meg a modern idők sokkal bonyolultabb pénzügyi feladatainak. Két szempontból szükséges a számvevőség kiterjesztése és átszervezése: az ellenőrzés és a kiterjedt városi üzemek állandó revíziója céljából. A közigazgatás küszöbön álló reformjára való tekintettel a végleges átszervezés még nem lehetséges. Ideiglenesen 5 osztály felállítására lenne szükség s az 5 osztály egyike foglalkoznék a városi üzemek állandó revíziójával.

Az előadó javaslatát több felszólalás után, melyekben szóváltatták a városháza hivatali helyiségeinek túlszűfoltagságát, a fenyegető tüdővész veszedelmét, a város maradi pénzügyi politikáját, egyhangulag azzal a pötléssel fogadta el a bizottság, hogy a tanács a mérnöki hiva-

tal utján vizsgálta felül a városháza két emeletre való felépítésére készült terveket s e tervek vonatkozásán 30 napon belül tegyen jelentést a tanácsnak.

A bizottság engedélyezte a gyermekágyi szülési segély kiutalását, indokolt esetekben 3000 korona erejéig s tudomásul vette, hogy e célra 27,500 korona fedezet áll rendelkezésre.

A tisztviselők túlórái

Nagy vitára adott alkalmat a városi alkalmazottaknak a hivatalos órákon túl teljesített munkájuk díjazásának felemelése iránt tett javaslat. Márk Endre kétségbe vonta azt, hogy a városi alkalmazottak és tisztviselők betartának a reggel 8-tól déli 2-ig terjedő hivatalos órákat. Javasolta, hogy ameddig a tanács meg nem győződik a hivatalos órák betartásáról, addig a túlórák ne díjaztassanak.

Az előadó felvilágosítása után azonban módosította javaslatát olyképp, hogy csakis a számvétségnél és az adóhivatalban végzett túlórákat díjazza, de csakis a tanács anyagi és fegyelmi felelőssége mellett. Az előjáróság részére a javaslatot nem fogadja el, mert az előjáróság szervezve nincsen s bár kevesebb dolga van, amióta a rendőrséget államosították, apró-cseprő akták kiadása is hónapokig húzódik el indokolatlanul.

Markovics Elemér szerint az előjáróságon nem dolgoznak.

A bizottság végül Márk Endre módosításával fogadta el a javaslatot.

A tisztviselők utazása

A Közszolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetségének átiratával foglalkozott ezután a bizottság, amelyben arra kérte Debrecen városát, hogy foglaljon állást a köztisztviselők családtagjai kedvezményes áron való utazása érdekében.

Az előadó bejelentette, hogy a tanács már foglalkozott ezzel az ügygel s az eddigi 6 utazás helyett 12 kedvezményes utazás engedélyezését kérelmezte, azonban a tanács kérelmét a kereskedelmi miniszter visszautasította.

Hosszas vita után a Kánsz felirata felett napirendre tértek.

A határkiigazítás

Csonka Sztámár vármegye közönségé átiratban arra kérte Debrecen városát, hogy emelje fel szavát a határkiigazítások körül elkövetett sérelmek ügyében. A bizottság úgy határozott, hogy átiratban megkéri a nemzetgyűlést, miszerint illetékes helyen kérje a határkiigazításoknak a mi javunkra történő módosítását. Eredménye ugyan nem igen lesz a tiltakozásnak, de legalább a történelemben nyoma marad annak, hogy a szinmagyar Debrecen együtt érez a megcsönkített Sztámár vármegye közönségével.

Sopron vármegye közönsége átiratot intézett Debrecen városához a vallásos szertartások céljaira szolgáló cikkek árusításának megszorítása tárgyában. A bizottság napirendre tért az átirat felett, mert Debrecen város mindig a korlátlan szabadkereskedelem elveit vallotta.

Segélyek, napidíjak

A nem szorosabb értelemben vett városi közigazgatási nyugdíjasok és özvegyek rendkívüli segélyét 100 százalékkal emelte fel a bizottság.

Végül a küldetési napidíjakat állapította meg a bizottság. Azoknak, akik nem számíthatnak fel napidíjjal, az eddig megállapított 800 korona évi utiátalányukat 14 szeresére, azaz évi 11,400 koronára emelte fel.

Tizedes mérlegek

elsőrendű hazai gyártmány dob-sinek, mentőszekrény s az összes gépeszeti cikkek kaphatók

Sesztina Lajos
vaskereskedésében.

NAPI HIREK

Nyaralok,

kedves szerkesztő ur. Akármennyire is csodálkozó szemet mereszt levelemre, egész komolyan nyaralok. Hát ugyan kérem, mondja meg igaz lélekre, mit is csináljak mást nyáron?

A fagyos szentek hideg lehellete elűnt és benne vagyunk a nyár közepében. Igaz, hogy úgy ömlök az eső, mintha dézsából öntenek; az igaz, hogy esténként ugyancsak vacog a fegam, de egy pillantás a naptárra azonnal meggyőző róla, hogy igenis itt a forró nyár, itt van hivatalosan is.

Mit csinál ilyenkor egy kötelességet tudó gondos családapa, aki nem akarja, hogy imádkoztató nője és szépreményű csemetéi köszívéséggel vándorolják? Gondoskodik a nyaralásról. Magam is így cselekedtem. Összehívtam a családi tanácsot rendkívüli ülésre. Én elnökölttem, de az igazságnak tartozom annak a kijelentésével, hogy a szót b. nőm öngasága vitte — egészen a megsiketülésig, már mint az én sajnálatos megsiketüléséig. No de nem boj. Milyen áldozatot meg nem hoz egy min-taférj és jól nevelt apa!

Sorra vettük azokat a fürdőket és nyaralóhelyeket, ahol valaha is (persze a régi jóvilágban) megfordultunk, majd — miután ugyanis egy árt kóstál, — képzeletben elkalandoztunk mindazon világfürdőbe, ahova valamikor — szerettünk volna elmenni. Ábrándozásunkban (nem tagadom) némileg zavart bennünket az az egyébként jelentéktelennek látszó melékkörülmény, hogy a magas kincstár, ahonnan pontosan kiszámítva kapom minden elsején a pénzt, elfelejtett gondoskodni arról, hogy a fürdőköltséget is kiutalja. Mindenesetre megbocsáthatatlan feledékenység. Erről jut eszembe: v. ijjon honnan tudja a kinc tár, hogy éppen azzal a 83 fillérrel együtt ad pontosan annyi fizetést, amivel a magam és családom gondtalan megéhehetése biztosítva van?

A kincstár hanyagsága okozta aztán, hogy mely sőhajók közepette sorra elejtettük a legszebb terveket. Így esett diaozatul Ostende, mind a három Tatrafüred, az egész Balaton ugy északi mind déli partjával. Kegyetlenül bojkottáltuk a Hűvösvölgyet, Margitszigetet, Paradót, Lillafüredet, sőt végül már magát Konyárt is. Tekintettel a kormány intenciójára, mint hűséges állami közeg, nem is helyezkedhetem más álláspontra, mint arra, hogy: pártoljuk a hazai ipart.

Igaz is, itt van ez a szép Debrecen. Nyáron különösen kellemes. Ami netalán csunya volna rajta, azt a porjelleg vonja be jótékony teplevel, hogy senkit meg ne botránkoztasson. Meg aztán itt a szép Nagyerdő. Kérem, bizonyítsen helyel-közel meg ja is van benne, amit t. i. még nem vágtak fel és nem raktak öbe, pad is volt a parkban, míg fel nem tüzeltek. Erről jut eszembe, park is volt, míg el nem vadult. Ezelőtt locsoltak is, míg a városházán rá nem jöttek, hogy ez teljesen fölösleges és meddő munka, mert másnapra csak felszárad; ha pedig eső van, akkor meg locsolás nélkül is elég saros lesz a cipőnk. Még a villanyost vettük számításba, de a pénzügyminiszter ur szíves gondoskodása, meg a vasut igazgatóságának a tarifaemeléssel kimutatott figyelmet előzékenysége arra az egységes öltre vezetett bennünket, hogy nem árt egy kis mozgás: gyalog járunk ki s ugyanezen a már régen felfedezett módon térünk haza.

Mit szől t. Szerkesztő ur mindezekhez? Talán csinálhatna a lapba egy kis propagandát ehhez a programhoz? Azt hiszem, sok tisztviselőtársam követné példámat.

Hiába, csak szép dolog a nyaralás.

— Lapunk legközelebbi száma a mai ünnep miatt szombaton reggel jelenik meg.

— A Kormányzó körutja. Horthy Miklós, Magyarország kormányzója szerdán kezdte meg tiszántuli körutját, melynek során Czeglédet, Kiskunfélegyházát és Kecskemétet látogatta meg, ahonnan esütörtökön reggel utazik tovább Szeged felé. A Kormányzót körutja alkalmával a Tiszántul szinmagyar népe lelkes ovációval és ragaszkodással minden jelével halmozta el.

— Doktorráavatás. Szabó Gyulát, a városi előjáróság tisztviselőjét a Szegedre menekült kolozsvári egyetemen a napokban avatták az államtudományok doktorává.

— A debreceni mezőgazdasági kamara, amely elsőnek alakult meg az országban, működését megkezdte. Hivatalos helyisége Piac-utca 9. szám. 1. emelet. Azonnal az első napokban a gazdatársadalom számos oldalról fordult a kamarához, ahol a gyakorlatilag és elméletileg képzett tisztviselői kar minden gazdasági dolgot épügy, mint a legnagyobbat, egyaránt gondos figyelemmel intéz. Már az első napon szétmentek a körlevelek, melyekkel a kamara fölveszi a kapcsolatot a közhatóságokkal, a kerületbeli mezőgazdasági bizottságokkal, a gazdasági egyesületekkel és az egyébirányu közigazgatási érdekképviseletekkel. Az elnökség részéről a napi ügyek intézésében dr Czeglédy Mihály alelnök, a nem Debrecenben lakó gróf Almásy Imre elnök állandó helyettese vesz intenzíven részt, míg a főbb ügyekre nézve rendszeres érintkezésben lesz az elnök is a kamara hivatalával. A kamara igazgatójának, dr Rácz Lajosnak előkészített és most már megvalósuláshoz jutó munkatervei szerint a kamara gyakorlatias szempontból hasznos működést lesz képes azok nyomán kifejteni.

Ballet matiné a Csokonai-színházban.

Vasárnap, július 2-án, délelőtt fél 11 órakor lesz Ch. Perzel Carola ballet növendékeinek előadása. Műsor: 1. Plasztikai gyakorlatok: a növendékek. 2. Schubert: Deutsche Tanze: Kerkes Gitta és With Böske. 3. Grieg: Serenade: Perzel Sári, Nedeczky Babu és Bördy Bella. 4. Tschaikovsky: Silhouette: Rózsa Kató. 5. Chaminade: Pieratte: Miklós Agi. 6. Tschai-kovsky: Scherzo humoristic: Perzel Sári, Rózsa Lili. 7. Chopin: Walzer: Molnár Lili. 8. Schubert: Grotesk: Molnár Böske. 9. Mozart: Rózsaballet: a művésznövendékek. 10. Bethoven: Mondscheinsonata: Létay Annie. 11. Schumann: Aufschwung: Nedeczky Babu és Bördy Bella. 12. Godard: Mazur: Perzel Sári. 14. Schubert: Fatum: Kondor Babu és Rózsa Kató. 15. Plasztikai tanulmányok, a) Lason: Vágyódás; b) Grieg: Rossz lelkiismeret; c) Schumann: Öröm: Rózsa Lili. 16. Liszt: Magyar ábránd: a növendékek. — Az előadásra a jegyeket az Apollo árusítja.

Érdekes találmány a bőripar terén.

Szedlák Ede pécsi vegyész-mérnök hosszú kísérletezés után a bőriparban nagyjelentőségű felfedezést tett. Kimutatta, hogy a bőrök forraszthatók! Apró, hulladék bőröket összeforraszt, illetve azokból új bőrt készít. A forrasztott bőr erősebb, mint az eredeti. Szedlák e nagyszerű találmánya lényegesen olcsóbbá fogja tenni a cipőket, valamint összeállításuk is egyszerűbb lesz, de a forrasztások nyomai meg-látszanak. E találmány kiegészítéséül pedig Forray pécsi tanító olyan cipőkrémet talált fel, amellyel tetszés szerinti színre lehet festeni a bőrt és az ócska, foltos cipőket újjá varázsolja. Szedlák összekötését létesített Forrayval, akinek találmánya eltünteti a forradásokat. Üzletük Pécsen már e hó folyamán megnyílik.

Alkalmi vétel!

Vagyonrendezés miatt sürgősen eladó konyhakertészetre kiválóan alkalmas kert, rajta kis lakóházzal

Nemes-utca 7. sz.

A Nemes-utca párhuzamosan megy az István-utal és összeköti az Acél-utcát és a Margit-utcát. A föld területe 950 négyszögöl. Jelenleg felesbe van kiadva.

Ára 200 ezer kor.

Az adásvételi ügylet megköthető a Hajdudföld szerkesztőségében, Piac-utca 59. délután 6 és 7 óra között.

— **Finom ceruzagyár alakul Budapesten.** A Schuller József acélírótolgyár Rt. budapesti gyártelepét kibővítette s alapját vetette meg az első magyar írógyárnak, melyet a legmodernebb gépekkel szerelt fel. Az új írógyár csakis a legfinomabb minőségű cédrusfacerezák gyártására rendezkedik be fekete, színes és másoló (tenta) ceruzákat fog készíteni. A faburkolatot eredeti libanoni cédrusból, a bél pedig a legjobb német grafitból készül. Az új gyár egyhavi produktivitását ca 30—32 ezer nagy tucatira tervezik. Ez a mennyiség teljesen megfelel az ország irónszükségletének. A gyár célja az, hogy a piacról teljesen kiszorítsa a rosszabb minőségű körísa ceruzákat s hogy a ma versenyen felül álló idegen, Faber, Hardmuth, Maedler és Kusz-féle írónok uralmának végét vessen.

— **Az adóajstromok közszemléje.** A városi adóhivatal közhírré teszi, hogy az 1921. évi föld-, ház-, I., II., IV. tőkekamat-, általános jövedelmi pót-, 20° o-os kincstári házhazszoa részesedés-, orsz. betegápolási pótadók, ut., községi adók kivetését feltüntető kivetési lajstromok 1922. évi június hó 30. napjától 1922. évi július 7. napjáig 8 napig oly célból tételnek ki a városi adóhivatalnál kerületenként közszemlére, hogy azokat mindenki megtekinthesse. A lajstromnak ez a kitétele azon fellebbezési határidőre, melyet az 1909. évi XI. t. c. 15. §. szabályoz, nincsen kihatással, melynek alapján a fellebbezést a kivetett adók ellen a közigazgatási bizottság adóügyi bizottságához intézve, az adóivnek kézbesítését, illetőleg az adóivnek el nem fogadása vagy egyébként kézbesíthetlensége esetén megkísérlett kézbesítést követő 15 nap alatt a pénzügyigazgatásához nyújtandók be.

— **Mikor a halott házasodni akar...** A szarvasi anyakönyvi hivatalban érdekes eset történt a napokban, amely a háborús viszonyok szülte zavaros helyzetre nagyon jellemző. A szarvasi anyakönyvi hivatalba beállított Tomka István mészáros és timárségéd, szentesi lakos és kérte a születési levelének kiállítását, mert házasodni akar. Az anyakönyvvezető a születési anyakönyvben meglepve látta, hogy fel van jegyezve az is, miszerint az ifjú meghalt. Nézi a halotti anyakönyvben is s meggyőződött, hogy tényleg nincs tévedés a dologban, mert a magy. kir. belügyminiszter rendelte el, hogy jegyeztessék be, miszerint Tomka István 18 éves korában hősi halált halt a hazáért az olasz fronton 1916. augusztus hó 15-én. De mégis csak tévedés volt a dologban. A fiu nem halt meg, bár szülei erről két ízben is kaptak hivatalos értesítést, hanem az Isonzó mellett vívott egyik ütközetben megsebesült és az olaszok fogságába jutott, ahol sebeiből kigyógyult, majd hazajött, sőt nemzeti hadseregben szolgált is. De mivel a halottak nem nőülhetnek, fel kellett előbb támadnia, vagyis megvárnia, míg az anyakönyvek hivatalosan kiigazították s azután oltár elé vezethette választottját.

— **Nagy dohánylopás vasúti szállítás közben.** A napokban Debrecenből Kisvárdára tehervonaton nagyobb dohányszállítmányt indítottak utnak leolmozott vasúti kocsiiban. A szállítmány 44 láda szivarkából, cigarettából és 77 bál dohányból állott. A vasúti kocsit Sajtos Lajos raktári munkás olmozta le Debrecenbe. Mikor Kisvárdán a kocsit felnyitották, meglepetve látták, hogy a szállítmány meg van dezmálva, három láda fel volt törve, egy teljesen ki van fosztva, míg a többinek a tartalma a padlón széjjel taposva, teljesen használhatatlan állapotban feküdt. Valószínű, hogy a tolvajok idegesen, sietve követték el a lopást s akkor szórták ki a dohányt, szivarkát és cigarettát. Azonnal széleskörű nyomozás indult meg a tettesek kézrekerítésére. A vizsgálat megállapította, hogy a lopást valószínűleg még Debrecenben követték el. A tolvajok elfogatása csak rövid idő kérdése.

— **A japán vasút jubileuma.** A japán vasút ötvenéves jubileumát ünnepelte a múlt héten Tokió. A tokiói központi pályaudvar előtt 30 000 ember befogadására alkalmas sátorban zajlott le az ünnepély. Minden jelen volt egy acépből készült levélnehezéket kapott ajándékba. A vasútját ünneplő Japánnak jelenleg 8500 kilométer hosszú vasutvonal van.

N A P I R E N D

Csütörtök 1922 június 29

Prot.: Péter és Pál. Kath.: Péter és Pál.
Közművelődési könyvtár nyitva délelőtt 8—8 óráig.

Kollégiumi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.

Csokonai-színház este nyolc órai kezdettel „Bánk bán” Bakó László vendégfelleptével.

Nyári színpad este 9 órakor a Magyar Házban.

A Ker. Nemzeti Liga közgyűlése a vármegyházban d. e. 11 órakor.

A Vörös Kereszt közgyűlése a városházán délelőtt 11 órakor.

A kereskedőtanonc iskola évről vizsgája az intézet helyiségében Burgundia u.

A debreceni Iparos Dalegyelet közgyűlése délután 3 órakor az Ipartestület tanács-termében.

A Siketnémaikat gyámolító egyesület közgyűlése a vármegyei háza alispáni hivatalában délután 4 órakor.

Péntek 1922 június 30

Prot.: Pál. Kath.: Pál.

Közművelődési könyvtár nyitva d. e. 8-tól este 8-ig.

Kollégiumi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig.

Csokonai-színház este nyolc órai kezdettel „Othello” Bakó László vendégfelleptével.

Nyári színpad este 9 órakor a Magyar Házban.

A katonatiszti Lawn-tennisz Kör versenyének első napja a nagyerdői pályán délután 3 órakor.

A Stefánia fiókszövetség ülése délután 4 órakor a közlegium dísztermében.

— **A kereskedő társulati polgári fiúiskolában** a beiratkozások az 1922—23. tanévre július 3-án, 4-én, 5-én lesznek. Az első osztályba már felvehető olyan tanuló, aki a kilencedik évét betöltötte és az elemi iskola IV-ik osztályát sikerrel elvégezte. A magasabb osztályokba felvehető az olyan tanuló, aki a polgári, reáliskola vagy gimnázium alsóbb osztályában legalább „elégseges” osztályzatot kapott. Az olyan tanuló, aki a gimnázium vagy reáliskolából átjön a polgári iskolába, az most jelentkezzen, hogy a nyáron át készülhessen a különbözeti vizsgálatra. Beiratkozás előtt mindenki olvassa el az iskola folyosóján kifüggesztett hirdetményt. (Igazgatóság, Piac-utca 8. szám.)

— **A csonka vármegyék székhelyei.** A trianoni gyalázatos béke következtében néhány vármegyének csonkán maradt meg. A csonka vármegyék székhelyei jelenleg a következők: Abaujtona vm. ideiglenes székhelye Szikszó, Arad vm. i. székhelye Elek, Bács-Bodrog vm. i. sz. Baja, Bereg vm. i. sz. Tárpa, Bihar vm. i. sz. Berettyóújfalú, Gömör, és Kishont vm. i. sz. Putnok, Hont vm. i. sz. Nagymaros, Komárom vm. i. sz. Ujkomárom, Szatmár vm. i. sz. Mátészalka, Torontál vm. i. sz. Kiszombor, Ung vm. i. sz. Záhony. A többi csonka vármegyét régi székhelyével együtt hagyták meg nekünk az „igazságos” nagyhatalmak.

— **Európa államainak népessége.** Az 1920. évi népszámlálások eredményét a nemzetközi érintkezés nehéz volta miatt még mindig nem ismerjük pontosan. Újabb közlések szerint a következő eredmények ismeretesek: Oroszország 101, Németország 60, Nagybritania és Írország 47,3, Olaszország 39,5, Franciaország 39,2, Lengyelország 29, Spanyolország 20, Románia 15,4, Jugoszlávia 14,5, Csehország 13,6, Csonka Magyarország 8, Belgium 7,6, Hollandia 6,8, Ausztria 6,1, Portugália 6, Svédország 5,8, Görögország 5,6, Finnország 3,3, Dánia 3,3, Norvégia 2,5, Észtország 1,8, Lettország 7, Európai Törökország 1,3, egyéb államok 1,6, összesen 459 millió.

— **Az ÉME választmánya szombaton,** július 1-én délután 6 órakor központi helyiségében gyűlést tart. A választmányi tagok pontos megjelenését kéri az *Elnökség*.

— **Önvédelem, vagy nem?** Véres esemény színhelye volt tegnap este a biharmegyei Hencida község. Harangi István ottani gazdálkodó barátjával s öccsével, Imrével együtt hazafelé igyekezett, de közben betértek az „Uri Kaszinóba” is. Amint onnan kijöttek, egy mulató társaságba ütköztek bele, amelynek tagjai késsel, botokkal megtamadták Harangiékat. A verekedést és a késelést megakadályozandó, Harangi Imre ökölrel melleitütötte egyik támadóját, mire azok még fokozottabb erővel támadtak. Erre Harangi István revolverrel többször a levegőbe lőtt, de a dühöngő, garázdálkodó legényeket még ez sem riasztotta meg. Ekkor Harangi még egy lövést tett. A következő pillanatban jankiutas hallatszott: — *Végem van, — megöltök... jaj a lábam!* Harangi golyója az egyik támadót, Branyiczky Sándort találta el a lábán. Súlyos sérülésével ápolás alá vették, de a seb tetanuszt kapott, úgy hogy féllábát amputálni kellett. A vizsgálat megindult, hogy kiderítse, vajjon Harangi önvédelemből használta-e fegyverét.

— **Tűkörgyártás,** üvegcsiszolás, ócskatűk-rök, újjáöntése Sipkovits Béla üveg műipari vállalata, Sziv-utca 15. Telefon 356.

— **A mentők új telefonja.** A mentő állomás részére Debrecen város tanácsa új telefont szereltetett fel, melynek száma 107. A mentők azonban bármikor szám nélkül is kérhetők a telefonközponttól.

— **Alföldy Károly** tánciskolájában a szünidei tanfolyam július 1-én megkezdődik. Beiratkozások Péterfia 2.

— **Szoportós anyák** legjobban táplálkoznak MEINL mallin-kakaóval.

— **Égetett szeszefolyadékok kötelező bejelentése.** A pénzügyminiszterium rendelkezése folytán a szabadforgalomba átmint megadóztatott mindennemű égetett szeszefolyadékok után, amelyek 1922. évi június hó 20. napján 10 hl. fokot meghaladó mennyiségben birtokában vannak az 1922. évi 81,129. sz. alatt kiadott pénzügyminiszteri rendelet értelmében a birtokos hl. fokként 40 K kincstári pótrészesedést köteles fizetni. Az égetett szeszefolyadékoknak e kincstári pótrészesedéssel való megrovása az idézett 1922. évi 81,120 számú rendelet 3. §-ában jelzett eltérésektől eltérve, egyebekben az 1919. évi február 27-én 16,00. szám alatt kiadott Szabályzat (Budapesti Közlöny, 1919. évi 53. szám) rendelkezései szerint történik. Mindazok, akik a június hó 20. napján a szabadforgalomba már átmint és pótrészesedés alá eső 10 liternél több alkoholt tartalmazó égetett szeszefolyadékok birtokában vannak, legkésőbb június hó 22. napjáig a folyadékészlet mennyiségét és annak alkoholtartalmát, valamint azon községet és helyiséget, amelyben az égetett szeszefolyadékok tartatják, az illető készlet tartási helyére illetékes pénzügyőri szakasznál — az előállítás költségei megtérítése ellenében ugyanott beszerezhető „Bejelentés” nyomtatvány használatával — írásban két példányban az idézett Szabályzatban részletezett módon és az ugyanott meghatározott következmények terhe alatt jelentsék be.

**HAJÁPOLÁSRA
DIANA-SHAMPOON**

való.

Mindenütt kapható!

Gyártja: a Diana Kereskedelmi R.-T.
Budapest, V., Nádor-utca 30.

Hangszerek • Zongorák • Gramofonok.

Minden hangszerünkért jótállást vállalunk.

Hírálói udvari **hangszergyár**
STERNBERG 60c.
BUDAPESTEN, RÁKÓCZI-UT
száma saját palotájában.

Írja meg azonnal, hogy milyen hangszerre van szüksége és mi arról díjtalanul küldünk árajánlatot, ha ezen újságra hivatkozik. Javítandó hangszerét küldje postán gyárunkba. — Jutányosan újjáalakítjuk. Gramofon tulajdonosoknak legújabb hanglemezekről ingyen és bérmentve küldjük műsorjegyzékünket.

Mezőgazdasági kiállítás Amerikában

La Grange-ban, az Amerikai Egyesült Államok Indiána államában a folyó év október havában mezőgazdasági világkiállítást rendeznek. Kiállítható minden, a gazdaságban termelt és készített termény és készítmény.

A kiállítás elnöksége a budapesti amerikai konzulátus kereskedelmi osztályához fordult azon kéréssel, hívja fel a magyar gazdákat a kiállításon való részvételre. A konzulátus lapunk szerkesztőségéhez fordult azon kéréssel, hogy szólítsuk fel a magyar gazdákat.

A kiállításon való részvétel igen jó alkalom lenne arra, hogy mezőgazdasági terményeinket, a magyar mezőgazdaságot és fejlődötttségét alig ismerő Amerikával megismertessük. Most, amidőn mindent el kell követnünk terményeinknek a külfölddel való megismertetésére és arra, hogy azoknak megfelelő piacot teremtsünk, az amerikai kiállítás megadja a módját, hogy a könnyebben szállítható terményeinket Amerikával megismertette, ott annak piacot biztosíthassunk.

Legmegfelelőbb lenne, ha nemesített vetőmagvainkat, gyógynövényeinket küldenénk a kiállításra, mert ez a két termény az, amely az amerikai konzulátus kereskedelmi osztályának véleménye szerint legkönnyebben értékesíthető Amerikában.

A kiállításra szánt terményeket augusztus hó elején kell elküldeni, hogy azok legkésőbb szeptember elején La Grange-ba megérkezzenek. A szállítási költségekre vonatkozólag közöljük a gazdákkal, hogy a szállításhoz esetleg kedvezményes fuvardíjat fognak élvezni.

Felhívjuk a kiállításon terményeikkal részt venni óhajtó gazdákat, hogy bejelentésüket mielőbb eszközöljék az OMGE titkári hivatalánál, hogy a szükséges lépések még megfelelő időben megtehetőek legyenek.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Csütörtök: Bánk bán.
Péntek: Othello.
Szombat: Tatarjárás.

Színház és mozgószínházak közleményei:

Bakó László, a budapesti Nemzeti színház kiváló művésze **csütörtökön** és **pénteken** vendégszerepel a Csokonai-színházban a **Bánk bán** és **Othello** címszerepében. Magyarországon a legelső hős színésze debreceni származású ember, így méltán rászolgál arra a nagy érdeklődésre, ami fellépte iránt megnyilvánul. **Bakó** partnere, **Halassy Mariska**, **Rubinyi László Gy.** élén az egész drámai személyzet. A színház pénztára a jegyeket már árusítja.

Dióssy Nusi a Csokonai-színházban. A budapesti Vigaszínház volt primadonnája július 1., 2., 3., 4. szerepel a **Tatarjárás Magyarországon** szerepében.

A Csokonai-színház igazgatósága a jövő évben ballet-kart óhajtott szervezni, melynek tanítómestere **Ch. Percel Karola** lesz, aki különben a jövő szezomban a Csokonai-színház szerződött tanítómestere is. Szép, fiatal, intelligens nő, akik hivatásos balleinák óhajtanak lenni, ezen iskolába felvételt. Jelentkezést minden nap d. e. a titkári irodában július hó 15-ig.

Játék a halállal, más címen **Asszonybecsület**, olasz dráma, **Italia Manzini** új filmszereplésével. Különös témájú, lebilincselő meséjű történet, — gyönyörű felvételek, minden tekintetben mesterien felépített mű — mely benyomást keltett a nézőkben. Ma csütörtökön utoljára az **Urániában** 7, 9-től. Utalványok ma is érvényesek.

Dumas gróf Monte Christo című regényének folytatását, a **Holt kéz** című kalandorregényt 6 felvonásban és **Bernhard Shaw** világhírű **Pigmalion** című 5 felvonásos szerelmi regényét **Viola Dana** főszereplésével ma utoljára mutatja be az **Apolló**.

Chaplin, a **Rend óre** amerikai burleszk 2 felvonásban, a legjobb **Chaplin-vígjáték** pénteken az **Apollóban**.

Karneval gyermeke farsangi történet 6 felvonásban az idei párisi szezon kimagasló filmje pénteken az **Apollóban**.

Jóteknycélu előadás az **Urániában**, a mai esti 9 órai előadás jövedelme a vakokat gyámolító orsz. egyesületet illeti. Számos látogatót kérünk a jóteknység nevében.

Cabiria, ezen monumentális filmkolosszust, **mindket részt egy előadásban** mutatja be **Pénteken az Uránia**. A jól ismert **Magnus** néger óriás játéka mindenkit érdekelné fog. A kép értéket, szépségét emeli az hogy **teljesen új filmpéldány** kerül játszásra. Ezt megelőzi egy kitűnő **Fatty** burleszk. Előadások kezdete 5 és 8 órakor.

Kiíratkozott szini kritikus. A **Szeged** című napiap hasábjain megjelent színházi kritikák **Palágyi Lajos** társulatát gyakran kemény bírálatban részesítették, sőt a cikkek névtelen írója a gyenge előadásoknak tudta be azt is, hogy a színházat a közönség gyéren látogatta. A megkritizált direktor egészen furesa módon áll most bosszút a keménytollu színházi referensen. Az évad befejezésével plakátokat ragasztottak ki Szeged utcáin a következő tartalommal:

Fogadják Szeged város n. é. közönsége a színházi idény befejezése alkalmából a színház közönségét. Egyben szíves tájékozással közölöm, hogy előadásainkról a kritikát a „Szege-d”-ben Balla Jenő írta. Tisztelettel **Palágyi Lajos** színigazgató.

A mindenestre szokatlan „bucszóval” legközelebb foglalkozik a szegedi újságírók testülete.

Törvénykezés

§ Vádoltak padján a lépfene miatt. Különös bűnpert tárgyalt tegnap délelőtt a debreceni kir. törvényszéken **Visky Sándor** büntetőtanácsa. A bűnpert előzményei a következők. A múlt évben **Oláh Mihály** biharterdai lakos jószágállománya között lépfene pusztított s a jószágok egyrésze el is hullott. Erre **Oláh** kiadta az utasítást **Kiss György** juhászában s **Kohánszky Antalné** takarítónőjének, hogy azokat a jószágokat, amelyek szomorkodnak, le kell vágni s el kell adni. Ez meg is történt. Az egyik lépfenegyanus állat feldolgozása közben két avval foglalkozó asszony, **Kiss Györgyné** és **Ókrös Károlyné** ujján megsérült, vérmérgezést kaptak. Az orvosok megállapították, hogy a vérmérgezés lépfene folytán következett be. A két asszony csak hosszabb gyógykezelés után épült fel. **Oláh**, **Kiss** és **Kohánszky** gondatlanságból okozott súlyos testisértés miatt vonták felelőségre, mivel tudták, hogy az állatok lépfenek voltak, mégis feldolgoztatták azokat s ezért sérült meg a két asszony. **Oláh** azzal védekezett, hogy az állatokat egyszer beoltotta, bár beismerte, hogy az egyszerű oltás nem elegendő a betegség megszüntetésére. A bíróság **Oláht** 8 ezer, **Kisst** és **Kohánszkyt** ezer-ezer korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

SPORT

Pénteken kezdődik a tennisz-verseny

A debreceni katonatiszti lawn-tennisz kör házi versenye pénteken délután 3 órakor kezdődik a nagyerdői pályán szombat és vasárnap délután folytatódik. A nevezések teljesen sikerültek; Debrecen legjobb tenniszesein kívül Nyiregyháza és Kecskemétből is indulnak. A verseny az első jelekből ítélve, kitűnően fog sikerülni; minden számban erős és izgalmas küzdelmek várhatók.

A sorsolás tegnap megtörtént; a versenyzők a következő csoportosításban kezdik meg a küzdelmet.

Női egyes handicap. Dömötör Klári Wildner Károlynéval; Ghyczy Tihamérné Winter-Laczay Györgynével; Nagy Ilonka Bernáth Anikóval; Dömötör Böske (erővesztő).

Férfi egyes handicap. dr. Zempléni Kornél Csanak Istvánnal; dr. Pajor Henrik—Barkóczy Béla h.-főhadnaggyal; Koszorus Ferenc h.-hadnagy Tamássy Béla h.-főhadnaggyal; Nagy László hadnagy Zsigányi Györgyvel, Winter-Laczay György tüzérszázados—Wildner Károly tüzérezredessel; dr. Siegler Ervin—Varady Szabó Györggyel; dr. Géber Mihály—Tamássy Zoltán h.-hadnaggyal; pával Vajna Viktor őrnagy—Drexler Zoltánnal.

Női páros handicap. Wildner Károlyné, Buzinkay Béláné—Bernáth Anikó, Nagy Ilonka párral; Ghyczy Tihamérné, Winter Laczay Györgyné—Dömötör Klári, Dömötör Böske párral.

Férfi páros handicap. Reiter István, dr. Siegler Gyula—Varady Szabó Andor, Tamássy Zoltán párral; Zempléni Kornél, Csanak István—Vajna Viktor, Nagy László párral; Varady Szabó György, Drexler Iván—dr. Géber Mihály, Winter Laczay György párral.

Vegyes páros handicap. Bernáth Anikó, Tamássy Zoltán—Nagy Ilonka, Zempléni Kornél párral; Wildner Károlyné, Drexler Iván—Szunyogh Duczy, Szalay Pál párral; Winter Laczay Györgyné, Winter Laczay György—Dömötör Klári, Varady Szabó György párral, Ghyczy Tihamérné, Nagy László erővesztő.

A verseny mindennap délután 3 órakor kezdődik és 50 és 100 koronás beletjegy mellett mindenki megtekintheti. A versenyszámok alatt katonazene játszik. A versenyen előreláthatólag Debrecen uralma kiint lesz.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Lakást

és teljes ellátást keres magános úri ember intelligensabb gyermektelen családnál vagy özvegy úri nőnél. Megkereséseket a kiadóba kérek „Csendes otthon” jelegre.

Himzés

és mindennemű női fehérnemű varrás jutányosan elvállaltatik Erzsébet-utca 79. szám. Nyíriné.

Eladók

jókarban levő keményfeszékény és ágyak. Kállai Bocskai-tér 5. sz.

Használt

butorok és antik szekrény eladók. Szent Anna-utca 5. emelet.

Cséplést

vállalok 10-es magánjáró gépemre. Kiss gépműhely. Erzsébet 20, Telefon 901.

Bélyeggyár és vésőintézet

PAULÓ I. Batthyányi-utca 22. Telefon 1365.

Ha el akar utazni

és nincs fényképe, azonnal megkapja **TARÁCS** műtermében Nagyerdő.

Gyermekkocsik

teljes átjavítását, fényezését kerekekre gummihuzást vállal **Riesz Henrik** kocsigyár

Hálók, ebédlők,

konyha berendezések mindenféle butorok legolcsóbban beszerezhetők **vidékre ingyenes csomagolás** Simonffy-utca 2—c) butorüzlet.

Modern hálók, ebédlők, uriszobák,

konyhaberendezések, plüschdiványok, heneserek, mindenféle butorok nagy választékban műasztalok által elkészítve 20 százalékkal olcsóbban mint bárhol beszerezhetők. **vidékre ingyen csomagolás.** LEFKÖVITS BUTORÁRUHAZ-BAN, Simonffy-utca 6. — **Cégre és címre tessék ügyelni!**

Pintér Gusztáv

Tisza-palota, Piac-utca 18. Jéggyűrűk, brilliáns éruak rak-tára. Eksszert, órat olcsón és pontosan készít.

Debreceni Gazdák

Bankja részvénytársaság Kossuth-utca mint a Budapesti Magyar Olasz Bank részvénytársaság affiliált intézete kölcsönöket folyósít házakra, földekre és értékpapírokra. Betéteket elfogad, a betétek után magas kamatot ad. Ertekpapírokat és idegen pénzeket vásárol és elad. Külföldi kifizetéseket és megbízásokat elfogad. — Külföldre és megszállott területre szóló átutalásokat gyorsan eszközöl. Elfogad értékeket megőrzés céljából és berbead (safe deposit) páncélrekeszeket. Takarékpénztár és bankügyletek minden ágazatával foglalkozik. Felek nek minden pénzügyi műveletnél rendelkezésére áll

Pintér Simon

műlakatos Szakmájba tartozó munkákat a legolcsóbban készítik. **Csapó-utca 27. szám**

Műtárgyakat

ugymint értékes festményeket, porcellánt, ezüst tárgyakat, régiségeket legolcsóbban vásárol keressztyén műgyűjtő. Szappanos-u. 16.

Hadiárvák

lovászati kiképzésre felvétetnek. Bővebb felvilágosítást nyújt a Hadigondozó iroda.

KUN JÓZSEF

kész- és műszerműves Debrecen. Széchenyi-u. 1. szám

Forgács István

műorás Bádagos-u.

Gyönyörű

fajtszta, rövidszőrű német vizslakölykök eladók. Megtekinthető Kossuth-utca 25 Ház mesternél.

Szardán

délelőtt 11-től 12-ig a Piac-utcán vagy a Baromvásártér-től a vasútig menyő vil-lamson elveszett egy arany karperec brilliánsokkal. Becsületes megtaláló jutalom-ban részesül, ha Lehel-utca 8 szám alá haza hozza az Újkerbe, vagy a rend-őrségre beviszi.

A tőzsde

Magyar korona: 53¹/₂.

Budapesti zárlat

Magyar hitel 2640, Osztrák hitel 620, Angol-Magyar 735, Leszámitoló bank 785, Magyar-Olasz 319, Jelz hitelbank 280, Hazai bank 655, Salgó 10750, Rimannurányi 3275, Köztut 1450, Déli vasút 3325, Államvasút 10700, Keresk. bank 7650, Általános takarékszövetkezet 1250, Pesti hazai 26000, Borsod-niskolci 4425, Concordia 2825, Budapesti gőz. 8320, Gizella 2370, Hungária 2940, Viktória 11150, Beocsini 9200, Kohó 9600, Általános köszén 17600, Uríkányi 10850, Adria 12350, Atlantic 2575, Levante 9500, Trust 2725, Gans-Danubius 80200, Ganz villamos 16400, Lipták 500, Magy. acél 3450, Schlick 1180, Wörner 720, Brassói 7750, Izzó 9075, Spódium 2090, Hazai faterm. 2525, Klotild 3875, Erdő 780, Nasic 15000, Neuschl Licht 490, Orsz. fa 1405, Telefon 6100.

Valuták

Napoleon 3775—3805, Angol font 4415 4475, Dollár 988—998 Francia frank 8462—8512, Márka 289—299, Lira 4725 4750, Osztrák kr. 5.25—5.45 Rabel 2950—3050, Lei 618—82, Szokol 1910 30, Svájci frank 18850—18950, Korona dinár 1255—1275, Lengyel marka 20.00—21.00.

Devizák

Amsterdam 382—0, Koppenhága 212.00, —213.50, Krisztiania 161.00—165.00, London 4410—4460, Berlin 291.00—301.00, Milánó 47.25—47.75, Páris 84.50—85.50, Prága 1923—1933, Stockholm 255.00—8.00, Svajc 189.50—190.50, Bécs 505—525, Zágráb 313.00—323.00, Newyork 996—1006.

Zürichi zárlat

Berlin 152,— Holland 202.50, Newyork 527, London 2330, Páris 4430, Milánó 2487.00, Brüsszel 4230, Prága 1010.00, Budapest 53¹/₂, Zágráb 170.00, Bukarest —, Varsó 11.75, Bécs 2.75, Osztrák lebélyezett 3.00.

Nemesfémek piaca,

Ezüst korona 80.25—81.50, forint 214, 5 koronás 415—20. Az arany piac élénk, 20 koronást keresték. Napoleon 3790, 20 koronás magyar arany 3350—60, dupla dukát 4100—120.

Terménytőzsde.

A mai terménytőzsdén gabonacikkben túlkínálat folytán az irányzat továbbra is lanyhult. A buza 50—75, a rozs pedig 50 pont tal olesobbodott. A takarmánycikk piac tartott. A forgalom kis keretek között mozgott.

Hivatatos árak: Buza tiszavidéki 3875—900, fehérmegyei 3840—3870, pestmegyei 3840—3870, rozs 3125—3150, takarmány arpa 3300—3650, sörárpa 3650—800, koles 2800—2825, zab 3400—3550, tengeri 3700—3750, repce 44—46, Korpa 2150—2175.

Sertésjelentés.

Szabadvásári maradvány 265 sertés, 8 süldő, 4 malac, érkezett 374 sertés, eladatott 270 sertés.

Árak: Zsirsertés fiatal nehéz 195—210, könnyű 120—40.

Zártvásári maradvány 12, nem érkezett semmi, üzlet nem fejlődött ki.

Árak: zsirsertés fiatal nehéz —, könnyű —.

Dollárt, ARANY, EZÜST
pénzt, masidegen
penzt legdrágab-
ban vesz

Simon Bankiroda DEBRECZEN,
Kossuth-u. 11
Idegen kifizetések legolcsóbban. T. 903.

Aranyért, Ezüstért
budapesti magas árakat fizetek

Kramer Simontfy
utca 17.

Eladó ház
Hunyadi-utca 22. számú ház el-
adó. Értekezni lehet Arany János
utca 57. alatt.

Vasabroncs

kisebb vagy nagyobb
mennyiségben kapható
Piacz-u. 59.

Alkalmazást nyer esti hat
órától 10-ig

Kifutó

gyerek vagy lány lapunk kiadó-
hivatalában,

Nehéz az élet,

jó ruhába járni gondot ad, **VÉGVEZ**
olesón beszerezni tessék
menni, hol **kevésbé használt** finom
férfi ruhák állandóan kaphatók.

Vár-utca 2. sz. (Zenedével szemben)

Megnyílt a Bódogh-féle KIOSZK

Nyitva egész nap este 11-ig. Legfinomabb fagyalt, jegeskávé, sütemények,
csokoládé különlegességek nagyválasztékban.

Magyar Nemzeti Könyv- és Lapkiadóvállalat Részv.-T.

Készít minden a sokszorosító iparba tartozó munkát, ugymint könyveket
folyóiratokat, rovatos íveket, falragaszokat, levélpapírokat, borítékokat, gyász
lapokat, eljegyzési és esküvői értesítéseket, névjegyeket, bál meghívókat

Debreczen, Piacz-u. 59. sz.

Patkányirtó szerek,

mindenféle pipereszappanok, parfümök kölniszeszek, fog-
kéz és hajápolószerek stb legolcsóbban beszerezhetők a

Korzó Droguerijában Piacz-utca 42.
TELEFON 14-80

Elcserélném

emeletes bérházamat olyan földszintes házzal, melyben csupán
egy elfoglalható 5 szobás modern lakás van. Ez esetben öt szo-
bás modern lakásomat azonnal átadnám.

CIM A HAJDUFÖLD KIADÓHIVATALÁBAN, PIAC-UTCA 59.

Gebauer Károly és Tsa

Debreczen legrégibb és legszolidabb temetkezési vállalata, a legjutányo-
sabbban rendez temetéseket helyben és vidéken, a legegyszerűbbtől a leg-
díszesebbig. Exhumál. Szállításokat eszközöl. Tisztviselőknél árengedmény.

Debreczen, Kossuth-utca 2. (Városháza épület.)
Telefon nappal: 103. Telefon éjjel: 60.

Lengyel KELMEFESTŐ

fest mindennemű ruhákat tisztít
legolcsóbban és kifogástalanul
Csapó 95. Széchényi 18.

Mindenkinél olcsóbban

a legmodernebb kivitelben készít
férfi ruhákat

saját és hozott szövetekből.

Szíves pártfogást kér

KELEMEN JÓZSEF

uri szabó, Gyöngyvirág-utca 2. szám.

A közközház közelében.

Tisztviselőknél árengedmény!

szírek András
elsőrendű uri- és
egyenruha szabósága
Divatos angol szöve-
tek állandó raktára.
Szent Anna-ut 1. Telefon 509.

ÓLMOT

keres megvételre
lapunk kiadóhiva-
tala Piacz-u. 59.

Makulatur

5 kilogramos csomagon-
ként kapható lapunk ki-
adóhivatalában. Kgr 34 K.

Szt. Pál gyógyintézet

Debreczen, Egyházzalota

Tüdőbetegek, idegesek, bémultak, re-
umások, bőrbetegek és sok más króni-
kus betegségben szenvedő járó betegek
résztve; fizikális gyógytényezőkkel fel-
szerelt intézet. — Rendelés egész nap.

Dr REX-féle

Eucalyptus fogszappan.

A tubusos fogcristékkel ellentét-
ben ólmot nem tartalmazhat.

Olcsó, kellemes, biztos
hatású.

Gyártja és forgalomba hozza:

Dr REX Chemiai Gyár és Gyógy-
árunagykereskedés R. T.
Debreczen, (Városház épület.)

Telefon 292.

Dollárt, Leit

és mindenféle ide-
gen pénzt a leg-
drágábban vesz
Kaczander bankiroda
Hunyadi-u. 12. Telefon 7-54.

Wangor Antal

épület és butorasztales
DEBRECZEN, Csapó-utca 9. sz.
Elvállal minden e szakmába vágó mun-
kák készítését és javítását.
Szép világos hálószoba butor eladó.

Elvállalok

diványok, hen-
cserek készítését
javítását. Ugyan-
ott kész butorok
HORVÁTH kárpitosnál, Csapó-u. 31.

Lapkihordó asszonyok
felvételnek lapunk kiadóhivatalában
Piac-u. 59.